

Regionální zemědělský účet

Metodické vysvětlivky

Regionální zemědělský účet (RZÚ) vychází ze zpracování souhrnného zemědělského účtu (SZÚ). Zemědělské hospodářské odvětví jednoho regionu zahrnuje ty jednotky, které vykonávají zemědělské činnosti a hospodaří na území regionu. Do Eurostatu jsou zemědělské účty na úrovni NUTS 2 (oblasti) zasílány od roku 2000, pro uživatele v České republice jsou publikovány zemědělské účty na úrovni NUTS 3 (kraje), a to od roku 2003. Publikace s daty na úrovni NUTS 3 obsahuje základní část - účet výroby za jednotlivé kraje. Data jsou uvedena v běžných cenách a ve stálých cenách roku 2000.

Produkce zemědělského odvětví je v hodnotovém vyjádření, reprezentuje celkovou finální produkci odvětví zemědělství, která toto odvětví opouští.

Struktura výrobní části zemědělského účtu je tvořena na jedné straně disponibilními zdroji sestávajícími z použitelné výroby a počátečního stavu zásob a na straně druhé z užití těchto zdrojů na vnitropodnikovou spotřebu, zpracování výrobci, vlastní spotřebu, prodeje do jiných zemědělských jednotek, do jiného hospodářského odvětví a do zahraničí, samovýrobu a na zásoby na konci roku.

Protože cílem zpracování je změřit, popsat a analyzovat vznik důchodů ze zemědělské hospodářské činnosti, která je v zemích EU téměř výlučně činností určující trh, jsou podle dohody vyloučeny jednotky produkující pouze pro vlastní spotřebu, např. zahrádky a chov zvířat nerolníky. Pomocí prahové hodnoty používané při šetření je možno tyto „malé“ jednotky určit. Je však nutno připomenout, že zemědělská produkce pro vlastní spotřebu rolníků, jejichž podnik překročí spodní prahovou hodnotu, se zaúčtuje.

Produkce se podle nařízení (ES) č. 138/2004 oceňuje v základní ceně, tj. částkou, kterou výrobce obdrží od kupujícího za jednotku jím vyprodukovaného zboží a služeb, plus dotace na výrobek mínus odvedené daně na výrobek. Tímto způsobem bylo postupováno také při sestavování účtu v jednotlivých krajích za roky 2019 a 2020. Celý účet výroby je tedy sestaven v základních cenách. Hodnoty v grafech jsou vyjádřeny v běžných základních cenách.

Pro sestavení regionálního zemědělského účtu stanovuje ESA 2010 (evropský systém účtů) dvě metody, metodu bottom-up a metodu top-down, obě metody lze kombinovat. U první metody se šetří údaje na úrovni jednotek a následně se sčítají, až jsou vytvořeny sumarizace za region. U metody top-down se stanoví regionální hodnoty rozdělením národní hodnoty pomocí indikátoru, který co nejpřesněji odráží regionální rozdělení příslušných proměnných. V našem případě byly použity obě metody (první metoda u kódů 1 až 13, druhá metoda u kódů 15 a 17).

Na základě rozhodnutí Eurostatu (pracovní jednání v listopadu 2004) nejsou údaje za poslední sledovaný rok odesílány jako konečné, ale jako předběžné. SZÚ za rok 2020 obsahuje předběžná data, proto i data v zemědělských účtech v roce 2020 za jednotlivé kraje jsou prezentována jako předběžná. Výsledky za Prahu nejsou uváděny samostatně, ale společně se Středočeským krajem.

Na základě získaných doplňujících zdrojů dat a propočtených výsledků ze strukturálního šetření v zemědělství byly v roce 2003 poprvé podchyceny doplňující položky 04.2/2 „Okrasné rostliny a květiny“, 04.2/3 „Výsadby“, 12.3/3 „Ostatní živočišné výrobky“ a zejména položka 17.1 „Zpracování zemědělských produktů“, která je součástí položky 17 „Nezemědělské vedlejší činnosti“. Jedná se o činnosti zemědělského odvětví, které jsou úzce spjaté se zemědělskou výrobou, ale nejsou účetně sledovány samostatně; nelze je tedy oddělit od zemědělské hlavní činnosti. V obou sledovaných letech byla do položky 17.2 zahrnuta i produkce energie z obnovitelných zdrojů.